

ร่องความกดอากาศต่ำจากพายุที่เคลื่อนที่มาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากเดือนมิถุนายน ๒๕๕๔ พายุโซนร้อน “ไหหม่า” ส่งผลให้ภาคเหนือมีฝนตกหนักมาก เกิดน้ำท่วมฉับพลันและดินคลุ่มในจังหวัดแพร่ พะเยา เชียงราย น่าน ตากและสุโขทัย ต่อมาเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ ช่วงปลายเดือน พายุโซนร้อน “นกเตน” ส่งผลให้มีฝนตกชุกหนาแน่นบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (แม่ย่อง สอน น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร หนองคาย เลย อุดรธานี ศรีสะเกษ และนครพนม) เดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ แม่น้ำมีพายุ แต่ยังมีอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และร่องความกดอากาศต่ำค่อนข้างแรง ทำให้ฝนตกชุกหนาแน่นเกือบตลอดเดือน ในเดือนกันยายน ๒๕๕๔ อิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และร่องความกดอากาศต่ำยังคงมีอยู่ และยังต้องรับอิทธิพลจากพายุ ๒ ลูก คือ พายุโซนร้อน “ไหถ่าง” และ ได้ผัน “เนสา” ส่งผลให้ประเทศไทยตอนบนมีฝนตกอย่างต่อเนื่องในเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ พายุโซนร้อน “นาลแก” ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลางตอนบน โดยเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา น้ำท่วมนิคมอุตสาหกรรมทั้ง ๗ แห่ง คือ สารภี โรจน์ ไชเท็ค บางปะอิน นวนคร บางกระดี และแฟคตอรี่แลนด์ จึงถือว่าอุทกภัยครั้งนี้ร้ายแรงที่สุดเท่าที่เคยปรากฏ โดยมีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งประเทศสูงกว่าค่าปกติประมาณ ๓๒% ซึ่งปี ๒๕๕๙ สูงกว่าค่าปกติ ๒๓% และปี ๒๕๖๐ สูงกว่าค่าปกติเพียง ๒๓%

สำหรับสภาพของเขื่อนสิริกิติ์และเขื่อนภูมิพล ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ ปริมาณน้ำเขื่อนสิริกิติ์ ๕๑% เขื่อนภูมิพล ๕๖% เขื่อนป่าสัก ๓๑% แต่เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ ปริมาณน้ำเขื่อนสิริกิติ์เพิ่มขึ้นเป็น ๘๕% เขื่อนภูมิพล ๖๙% เขื่อนป่าสัก ๓๔% ทำให้เขื่อนสิริกิติ์ต้องเร่งระบายน้ำเป็นเหตุให้น้ำท่วมลุ่มแม่น้ำน่าน

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณฝนรายเดือนที่ตกในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและท่าจีนของปี ๒๕๕๙-๒๕๕๔ พบร่วมกันว่าปริมาณฝนของปี ๒๕๕๔ มากกว่าค่าเฉลี่ยของปี ๒๕๕๙-๒๕๕๓ เกือบทุกเดือน นอกจานนี้ยังพบว่าปริมาณฝนที่ตกลงบนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา-ท่าจีน ในเดือนสิงหาคม-ตุลาคม ๒๕๕๔ มีค่าสูงกว่าปริมาณฝนเฉลี่ยของปี ๒๕๕๙-๒๕๕๓ ในช่วงเวลาเดียวกันถึง ๒๗,๗๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งปริมาณน้ำดังกล่าว ส่วนหนึ่งตกลงเหนือเขื่อนและส่วนหนึ่งตกใต้เขื่อน เมื่อปริมาณน้ำจำนวนมากจำเป็นต้องระบายน้ำจากเขื่อนต่าง ๆ ไปยังแม่น้ำสายสำคัญมากกว่า ๗,๗๗๔ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้ปริมาณน้ำไหลลงสู่ภาคกลางและกรุงเทพมหานครอย่างรวดเร็ว และอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปริมาณน้ำไหลเร็วและแรง เป็นผลจากการกันน้ำของจังหวัด และนิคมอุตสาหกรรม ทำให้แรงดันน้ำสะสมและเมื่อแนวคันกันน้ำหรือประตูระบายน้ำพัง น้ำจึงไหลมาท่วมด้วยความรวดเร็วและรุนแรงโดยใช้เวลาเพียง ๖ วันจากเขื่อนภูมิพลถึงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยข้างต้นคือสาเหตุของมหาอุทกภัย ๒๕๕๔ ที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากปริมาณน้ำฝนที่มากที่สุด และการที่มีสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่ขวางทางเดินของน้ำ และการสร้างคันน้ำในแต่ละส่วนเป็นการทำให้มารลน้ำมีแรงอัดสูง จึงไหลลงมาด้วยความรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเสียหายจนถึงปัจจุบัน

๓. ผลการดำเนินงาน

๓.๑ ผลการบริหารจัดการน้ำ

๓.๑.๑ ผลการปฏิบัติตามการระบายน้ำ

(๑) ศปภ. ได้ดำเนินการ ประเมินสถานการณ์รายวันโดยใช้ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ และข้อมูลจากสถานีวัดระดับน้ำของหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมชลประทาน, กทม, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) มาประกอบการวิเคราะห์ และมีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ด้วย

(๒) ได้มีการหมายตกร่างที่เหมาะสมในการบริหารจัดการน้ำโดยผันน้ำไปทางทิศทางไหนตามความจำเป็นในสถานการณ์ ทั้งนี้ การผันน้ำฝั่งตะวันออก มีการให้ข้อมูลสถานการณ์รายวันทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ และสื่อต่างๆ

๓) ดำเนินความพยายามไม่ปล่อยน้ำไปสู่แม่น้ำ หนองจาก มีนบุรี ลาดกระบัง มาเกินไป เนื่องจาก พื้นที่ไม่เหมาะสม จึงเลี้ยงน้ำไว้ในที่สูง คือ จังหวัดฉะเชิงเทราให้มากที่สุด และระบายน้ำส่วนหนึ่งออกทางแม่น้ำ บางปะกงให้มากที่สุด ซึ่งถือได้ว่าประสบความสำเร็จและสามารถระบายน้ำผ่านตะวันออก ของกม. ที่ท่วมขังได้อย่าง รวดเร็ว

๔) ผู้ดูแลน้ำตากของ แม่น้ำเจ้าพระยาน้ำที่มีปริมาณน้ำหลักมากกว่าเป็นจำนวนมากจึงทำให้ระบบ บริหารจัดการน้ำทำได้ยาก ทำให้เกิดน้ำซึ่งบริเวณกว้าง อย่างไรก็ตามมาตรการเพิ่มเครื่องสูบ ประกอบกับการ ซ้อมแซมคันกันน้ำที่ชำรุด จึงทำให้สามารถลดระดับน้ำ และระยะเวลาที่เกิดน้ำท่วมขังได้เร็วกว่าปล่อยธรรมชาติ อย่างน้อย ๑๐- ๒๐ วัน ถ้าไม่มีการบริหารจัดการน้ำต่างๆ โดยผ่านการประสานจาก ศปภ. น้ำจะท่วมยาวนานกว่านี้ และพื้นที่จำนวนมากจะมีน้ำท่วมขังนานกว่า ๓๐ รั้ววามคุณ ๒๕๕๕ แน่นอน

๓.๒ ผลการปฏิบัติการด้านการป้องกันน้ำท่วม

ดำเนินการอำนวยการให้ กทม. ป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ กทม. ชั้นใน โดยใช้ Big Bag และการบริหาร จัดการประตุรระบายน้ำต่างๆ ทำให้ปริมาณน้ำท่วม ในกรุงเทพฯ ชั้นในไม่มากเท่าที่คาดการณ์ไว้ (สถานการณ์เลวร้ายสุด) (Worst Case Scenario) คือ สามารถตั้งแนวน้ำไว้ที่คลองบางซื่อและทำให้พื้นที่รอดได้ ซึ่งถ้าไม่มีมาตรการนี้ น้ำจะท่วมถึงคลองแสนแสบเป็นอย่างน้อยและติดตามชุดลอก คุคลองในพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งให้การสนับสนุนน้ำมัน เครื่องสูบน้ำและเครื่องผลักดันน้ำโดยประสานกับหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งได้ร่วมการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง โดยการ

- ทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย
- ลดความขัดแย้ง
- เสนอแนะผ่านสื่อต่างๆ ตามความเหมาะสม

๓.๓ ผลการช่วยเหลือประชาชน

๓.๓.๑ การอพยพประชาชน

วางแผนการเคลื่อนย้าย และจัดเตรียมที่พักอาศัยให้แก่ผู้ประสบอุทกภัย โดยมีคำสั่ง ศปภ. ที่ ๓๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการการเคลื่อนย้ายประชาชนผู้ประสบอุทกภัย มีผล การปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพไทย อำนวยการอพยพผู้ประสบอุทกภัย ตามแผนการ เคลื่อนย้ายผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่กรุงเทพฯ และจังหวัดปริมณฑล จำนวน ๒ ครั้ง รวม ๖๗๘ คน (เคลื่อนย้าย ผู้ประสบอุทกภัยจำนวน ๓๙๕ คน จากเขตสายไหมไปยังศูนย์พักพิงวิทยาลัยพลศึกษา จ.ชลบุรี เมื่อ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ และเคลื่อนย้ายผู้ประสบอุทกภัย จำนวน ๓๘๓ คน ในเขตตอนเมืองในบึง มหาบ.๑๕ จ.ชลบุรี เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕)

(๒) ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ได้สนับสนุนการขนย้ายผู้ประสบอุทกภัย มากยังพื้นที่ ปลอดภัยเพื่อกลับไปยังภูมิลำเนาหรือเข้าพักอาศัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราวที่ส่วนราชการ และองค์กรการกุศล จัดเตรียมไว้ โดยมียอดการอพยพประชาชนรวมมากกว่า ๘๐๐,๐๐๐ คน

(๓) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยผู้ประสบอุทกภัยสำนักงานตำรวจนครบาล จัดกำลังอำนวย ความสะดวกการจราจรและรถนำบวนในการอพยพประชาชนไปยังศูนย์พักพิงชั่วคราวจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี นครปฐม เพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี และนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น ๓๔๑,๐๖๖ คน

๓.๒.๒ การอำนวยความสะดวกการเดินทางและขนส่ง

- (๑) ศูนย์บริเทาสารณภัยกองทัพไทย จัดยานพาหนะรับ-ส่งประชาชนในพื้นที่ จ.นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และกรุงเทพฯ มีผู้โดยสารรวม ๙,๗๑๐,๗๗๔ คน
- (๒) บริษัทขนส่งจำกัด จัดรถโดยสารจำนวน ๙ คัน ขบย้ายผู้ป่วย ๒๗๐ คน, จัดรถโดยสาร ๕๐ คัน ขนส่งผู้โดยสารเดินทางกลับภูมิลำเนา เส้นทางภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔๗๓ คน จัดเดินรถทุกเส้นทาง จากต้นทางถึงสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ ทั้ง ๓ แห่ง จำนวน ๑๖๐,๔๕๕ เที่ยว วิ่งเสริม ๖,๐๓๓ เที่ยว
- (๓) องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) จัดรถโดยสารบริการประชาชนในพื้นที่น้ำท่วมที่รถเล็ก ไม่สามารถลุยน้ำได้ และขนย้ายไปยังศูนย์พักพิง รวม ๓,๓๖,๗๕๕ คน
- (๔) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำนักงานตำราจแห่งชาติ จัดรถบรรทุกสิบล้อและรถบีกฟุตบริการรับ-ส่งประชาชนในเขตกรุงเทพปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้นกว่า ๒๐๐ คัน จัดสายตรวจทางเรือรับ-ส่ง ประชาชนไปขึ้นรถสาธารณะ จำนวน ๒๖๑ เส้นทาง โดยใช้เรือยนต์และเรือยางที่ได้รับจาก ศปภ. จำนวน ๑,๑๔๘ ลำ

๓.๒.๓ การจัดตั้งโรงครัว

- (๑) จัดตั้งโรงครัว (ดำเนินการโดย พม.) (พื้นที่กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด) จำนวน ๑๒๕ แห่ง (ดำเนินการในศูนย์พักพิง จำนวน ๔๕ แห่ง, นอกศูนย์พักพิง จำนวน ๘๑ แห่ง) ผลิตอาหารแจกจ่าย รวม ๔,๓๓๔,๗๔๑ กล่อง
- (๒) จัดตั้งครัวรัฐบาล (ดำเนินการโดย พม. ร่วมกับ สตช.) ในพื้นที่กรุงเทพฯ จำนวน ๖๓ แห่ง ดำเนินการในศูนย์พักพิง ๓๑ แห่ง ผลิตอาหารกล่องแจกจ่าย เฉลี่ยวันละ ๔๕,๐๗๒ กล่อง และดำเนินการนอกศูนย์พักพิง ๓๒ แห่ง ผลิตอาหารกล่องแจกจ่าย เฉลี่ยวันละ ๓๖๑,๘๘๗ กล่อง

๓.๒.๔ การช่วยเหลือประชาชนผ่าน Call Center

ติดตามความเดือดร้อนของประชาชนจากข้อมูลร้องทุกข์ที่ผ่านทางสายด่วนและจาก การติดตามและวิเคราะห์ข่าว รวมทั้งการรับแจ้งจากเจ้าหน้าที่และประชาชน ซึ่งมีจำนวนเรื่องร้องทุกข์ผ่าน ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ จำนวนสายโทรเข้า ๑,๖๖๖,๘๑๐ สาย ดำเนินการแก้ปัญหา ได้สำเร็จ จำนวน ๑,๖๐๐,๔๑๖ สาย คิดเป็น ๙๙%

๓.๒.๕ การผลิตและแจกจ่ายน้ำดื่ม

- (๑) กรมทรัพยากรน้ำ ผลิตน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคแจกจ่ายประชาชน ๒,๘๘๓,๔๐๐ ลิตร, น้ำดื่มบรรจุขวด ๔๖,๒๔๘ ขวด
- (๒) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผลิตน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคแจกจ่ายประชาชน จำนวน ๕,๓๙๑,๘๘๙ ลิตร

๓.๒.๖ การจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดตั้งและเป็นหน่วยงานกลางดูแลควบคุม ศูนย์พักพิงชั่วคราวของส่วนราชการอื่น ในพื้นที่ ๓๓ จังหวัด (รวมกรุงเทพฯ) จำนวน ๒,๕๕๐ ศูนย์ ผู้เข้าพักพิง ๒๑๖,๓๙๑ คน ขณะนี้ (๑๕ ธ.ค.๒๕๕๘) ปิดศูนย์ฯไปแล้ว ๒๓ จังหวัด คงเหลือ ๕๖๒ ศูนย์ ยอดคงเหลือ ในศูนย์พักพิง ๔,๒๗๒ คน

๓.๒.๗ การแจกจ่ายถุงยังชีพ

(๑) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี แจกจ่ายถุงยังชีพให้กับผู้ประสบอุทกภัย จำนวน ๙๐๓,๖๖๓ ถุง

(๒) ศปภ.จังหวัดที่เกิดอุทกภัย ได้จัดหาและแจกจ่ายให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยอีกส่วนหนึ่ง

๓.๒.๘ การช่วยเหลือด้านการแพทย์และสาธารณสุข

(๑) สำนักการแพทย์ กรุงเทพฯ โรงพยาบาลในสังกัด ๔ แห่ง และศูนย์บริการแพทย์อุบัติเหตุ กทม. (ศบช.) ดำเนินการรักษาผู้ป่วยนอก ๓๗,๑๖๒ ราย ผู้ป่วยใน ๙,๕๙๖ ราย, ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ๔๕๐ ครั้ง ผู้รับบริการ ๔,๙๕๒ ราย แจกจ่ายยาเวชภัณฑ์ ๕๙,๓๘๙ ราย, บริการตรวจรักษาในศูนย์พักพิง ๔,๙๕๒ ราย เคลื่อนย้ายผู้ป่วยออกจากที่พัก ๗๙๙ ราย

(๒) กระทรวงสาธารณสุข บริการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ จำนวน ๙,๙๕๔ ครั้ง ผู้รับบริการ ๒,๐๓๑,๐๗๘ ราย ตั้งโรงพยาบาลสนาม ๑๗ แห่ง ผู้รับบริการ ๘๔,๐๑๗ ราย

(๓) กรมสุขภาพจิต ออกหน่วยแพทย์เยียวยาผู้ประสบภัยน้ำท่วม ร่วมกับสาธารณสุขจังหวัด โดยเยี่ยมครอบครัวผู้เสียชีวิต ๓๒๐ ครอบครัว คัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จำนวน ๑๒๕,๗๖๒ ราย เครื่องดูดสูบ ๗,๕๕๑ ราย, มีอาการซึมเศร้า ๙,๗๓๐ ราย, เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ๑,๗๔๔ ราย ต้องติดตามดูแลพิเศษ ๒,๔๒๗ ราย ให้ยาทางจิตเวช ๔,๗๓๑ ราย

๓.๓ ผลการอนุมัติจัดสรรงบประมาณ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย รวมวงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท

สรุปสถานการณ์การใช้จ่ายงบกลาง ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการ ศปภ. ด้านงบประมาณพิจารณาอนุมัติ ๒,๙๘๔.๔๐๐๕ ล้านบาท โดยพิจารณาจัดสรรให้แก่ ๑๓ กระทรวง ๒๕ หน่วยงาน สามารถจำแนกตามลักษณะภารกิจ ได้เป็น

- ด้านการป้องกัน	๖๗๓.๙๔๘ ล้านบาท
- ด้านการอพยพ	๘๓๑.๓๓๓ ล้านบาท
- ด้านส่งกำลังบำรุง	๒๗๐.๐๙๒๒ ล้านบาท
- ด้านการผันน้ำ	๑,๒๐๙.๐๔๕๔ ล้านบาท

๒. มีเรื่องที่จะต้องพิจารณาอีก จำนวน ๑,๖๒๒.๑๒๘ ล้านบาท

๓. คงเหลือวงเงินที่จะอนุมัติได้ จำนวน ๓๗๓.๔๗๔ ล้านบาท

ทั้งนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายที่ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยแล้ว และอยู่ระหว่างเตรียมการรวบรวมเอกสารเพื่อขอสนับสนุนงบกลางอีกจำนวนหนึ่ง โดยศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) จะได้รายงานความคืบหน้าให้ทราบในโอกาสต่อไป

๔. ประเด็นเสนอคณะกรรมการ

เนื่องจากขณะนี้สถานการณ์อุทกภัยได้คลี่คลายลงตามลำดับและจะเข้าสู่สภาวะปกติในระยะอันใกล้นี้ ดังนั้น จึงเห็นควรนำเรียนคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อทราบภาพรวมของผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยของศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) เบื้องต้น อันเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนประกอบด้วย สถานการณ์น้ำท่วม ผลการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และการอนุมัติจัดสรรงบประมาณ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(ประชา พรมนอก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.)

ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

โทร. ๐๒๑๙๐ ๐๑๒๗

โทรสาร ๐๒๑๙๐ ๐๑๓๐